

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak teden in velja s poštno vredno v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi čez po-njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kotoliškega tiskovnega društva“ dobivajo čisto brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroska cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitve za enkrat 18 vin, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parle in zahvale vsaka petitvina 24 vin, izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Vojna nevarnost med Ameriko in Nemčijo.

Nemško-ameriški spor.

Med Severnoameriški zvezni državi in Nemčijo se je spor zaradi potopljene angleške ladje „Sussex“ namovo poostiril. Predsednik Severnoameriških držav Wilson je naznanil Nemčiji, da mora nemška vlada nemudoma spremeniti sedanji način vojevanja s podmorskimi čolni proti osebnim in blagovnim parnikom, sicer bo Amerika prekinila vse prijateljske zveze z Nemčijo. Kakor znano, se Amerika in Nemčija že dolgo prepirata zaradi vojevanja nemških podmorskih čolnov in Amerika je govorila že zelo odločno besedo, toda staki grezjaji se ni nastopila. Od prekinjenja prijateljskih zvez do vojske je samo en korak!

Dne 24. marca 1916 se je potepil osebni parnik „Sussex“ v morju med Francijo in Anglijo. Vozil je 325 potnikov. Utonilo je okoli 80 potnikov, med njimi tudi par Amerikancev. Preiskava je dokazala, da je potopitev ročil podmorski čoln. Predsednik Wilson je naznanil, da potopljene ladje podmorski čoln niti ni pozval, da bi se mu udala. Nasproti pa trdi Nemčija, da se ne more prepričati, ali je „Sussex“ potopil res nemški podmorski čoln, in ako ga je, da se „Sussex“ gotovo ni hotel ustaviti na nemški poziv. Vrhutega je Nemčija že meseca februarja tekočega leta naznanila vsem nepristranskim deželam, da bo v vodovju okoli Anglije smatrala vsako ladjo za sovražno in tudi tako proti njej postopala.

Kaj bo Nemčija storila, se v trenutku ne ve. Dvojno je mogoče: ali omili način vojevanja s podmorskimi čolni, ali da vstraja pri sedanjem vojevanju, magari da pride tudi do vojne z Ameriko. Na vsak način pa bo skušala še Nemčija se z Ameriko pogajati. Slepo in brez temeljite preudaritve ne bo nih omilila vojevanja, niti tirala v vojsko.

Vojska z Ameriko bi na bojiščih menda nič ne spremenila, kajti ameriško vojaštvo je maloštevilno in manjvredno, bojne ladje pa se itak povsod boje zaradi sovražnih podmorskih čolnov na svetlo. Pač pa bi nastale v našem trgovanju z nepristranskimi državami nove poteškoče in tudi zaradi mirovnih pogajanj bi nam ne bilo vse eno, ali je Amerika nepristranska ali med našimi sovražniki.

Slovenskim dekletom in ženam!

(Dopis iz Pole).

Mnogo člankov si že prinesel, dragi mi „Slov. Gospodar“ od slovenskih žen in deklet, pa tako hvalevrednega še nisem našel v Tvojih, slovenskem ljudstvu v poduk izhajajočih spisih, kakor si ga prinesel v številki dne 30. marca.

Vsa čast in hvala vrli mladenki, katera je do- tični spis poslala v poduk svojim tovarišicam! Da, slovenske žene in dekleta, veliko odgovornosti in skrbi Vam je naložila domovina. Veliko dela, veliko truda morate premagati v tem času, ko so Vaši možje, sinovi in bratje zbrani na različnih bojiščih, pripravljeni vsak trenutek preliti svojo kri za vero, dom in za cesarja.

V naše veliko veselje vidimo, kako se sloven- ske žene in dekleta srčno bojujete in z božjo po- močjo premagate vse ovire. Da tudi Ve ste boril- ke, tudi Ve se bojujete proti strašnim sovražnikom, kakor je naprimer lakota v naših družinah in propad v našem gospodarstvu. Ve ste tisti s t e b r i, kateri držijo sedaj pokoncu naše rodne hiše, naše domove, da ne razpadejo v času naše odsotnosti. Ve ste tisti marljivi delavci, kateri s pomočjo do- ma ostalih starčkov in mladeničev obdelujejo naša redovitna slovenska polja že skoraj dve leti.

Da, ako bi bilo vse to dovolj! Kdo pa skrbi za nedorasle otroke, katerih očete so v ujetništvu, nekateri v bolnišnicah, ali pa celo pokopani tam v daljni tuji zemlji in večina se nahaja na bojnem polju. Da tiste vrle izgojevalke naše mladi- ne ste zopet Ve, drage slovenske žene in dekleta. Povsod, pri vsakem delu ste same. Bog Vam naj da po- gum in moč, da še zanaprej tako ostanete.

Ko so naši sovražniki uvideli, da nas ne mo- rejo premagati z orožjem, so nam začeli preliti z gladom. Pa jako so se motili, ker zadeli so na odločen odpor naših marljivih žen in deklet. Zma- govale ste dosedaj in Bog šaj, da bi zmagovale še zanaprej. Nič Vas naj ne ustavi v Vaših delih. Pogumno nadaljujte, kar ste začele. Tolazi in iz- podbuja naj Vas misel, da boste enkrat s svojimi možmi, brati in sinovi obhajale skupno zmago.

Drage slovenske žene in dekleta! Kakor ste uslišale prvo prošnjo Vaše vrle tovarišice, tako upamo, da boste uslišale tudi nje drugo prošnjo, ki se glasi „zvestoba“. Kakor smo mi prisegli zvestobo domovini, tako ste tudi Ve prisegle zve- stobo svojim možem in tudi slovenskemu narodu. Hvala Bogu, niso slovenske žene in dekleta prelo- mile svoje obljube, pa žalibog, skušnjava nas uči, da je tudi dosti takšnih slučajev, da nas srce zabolj, če na nje pomislimo. Da, dosti je žen in deklet, katere so pozabile, da njih svojci prelivajo kri za nje na različnih bojiščih. Mnogo je takih, katere so pozabile, da so Slovenke na kmetih rojene ter se šopirijo, kakor da bi bile bogve kako imenit- nega stanu in s tem sramotijo svoj slovenski kme- čki stan. Pa dosti je o tem. Ravnajte se po na- vodilu slovenskega dekleta s Pohorja, katera je iz- rekla naše žetje.

Mi slovenski vojaki pa Vam obljubimo, da ne odnehamo prej, dokler ne bodo naši sovražniki uničeni in naši mili Avstriji in slovenski domovini ne bo zajamčen časten mir.

Mnogo srčnih pozdravov pošiljamo vsem ce- njenim čitateljem „Slov. Gospodarja“, slovenski top- ničarji stoječi na zvesti straži na obali sinje Adri- je. Ludovik Pučnik, predmojster, Franc Koželj, Jožef Fortuna, Alojzij Šturmar, Benjamin Jernejčič, Jožef Pulko, topničarji in mnogo drugih.

Na veselo svidenje!

Gospodarske reči.

Ureditve živinske kupčije. V zadnjih dveh šte- vilkah „Slovenskega Gospodarja“ smo pisali o novi ureditvi živinske kupčije na Stajerskem. Sedaj smo dobili zopet nekaj novih podatkov glede nove Stajer- ske živinske vnovčevalnice. Kakor se nam poroča iz Gradea, bo za nakupovanje živine za vojaštvo nale- tih kakih 100 nakupovalcev, kateri bodo dobili od s- plošne avstrijske živinske vnovčevalnice potrebne iz-

kaznice in bodo razposlani v različne dele dežele, da nakupijo živino. Nakupovalci se bodo morali pri na- kupovanjih držati posebnih predpisov. Vsaka kupči- ja se bo sklenila pismeno, tako da bo graška podru- žnica osrednje živinske vnovčevalnice vedela, kako drago je nakupovalec pri živinorejcu kupil posamez- ni komad živine. Nakupovalec bo dobil za svoje delo in trud 6 K odškodnine za 1 nakupljeni komad, za nakupovanje za garnizijo po 5 K. Na ta način je iz- ključeno, da bi si gotovi ljudje potom špekulacije pri nakupovanju debele živine delali posebne dobičke.

Nakupovalci se bodo pri nakupovanju morali kolikor mogoče tudi na to ozirati, da se bo plemena in vprežna živina ščitila. Nakupovalec je prepove- dano, kupovati krave, ki so že čez tri mesece breje in ki dajejo na dan 4 ali še več litrov mleka; istofake jim je tudi prepovedano nakupovati mlado živino. A vendar se bo tudi skrbelo, da se bo dovošlo zaklati tudi vole, ki so samo dve leti stari (dosedaj se za vo- la pod 3 leti ni dobilo klavnega dovoljenja), da se bo tako z ozirom na velike potrebe glede klavne živine in vedno skromnejših zalog plemeno in vprežno živi- no kolikor mogoče ščitilo.

Proti kupčevanju z živino od hiše do hiše. Z- veza nemških mest v Avstriji je sklenila predložiti v- ladi sledeče zahteve: 1. pri premožnejših ljudskih slojih se naj uspešno omeji zavzivanje mesa; 2. po vseh deželah se naj ustanovijo živinske vnovčevalni- ce; 3. cena, ki jo plačajo živinski kupeci, se naj oz- nači na živinskih potnih listih. Obenem se naj na sejnih označi cena, za katero se sme živina prodaja- ti. Prepove se naj prodaja živine iz hleva (doma) in kupčevanje od hiše do hiše; 4. odredba glede najviš- jih cen za tujo mast se naj ne uporablja; 5. v ob- činah se naj poskuša s klanjem živine za domače prebivalstvo in se naj nastavijo pravilne cene za po- drobno prodajo mesa. — Po našem mnenju se s kme- čkega stališča zahteva nemških mest, da živinorejce ne bi smel prodati svoje živine doma v hlevu in da ne bi smel nikče kupovati od hiše do hiše, ne more vzeti brez ugovora na znanje. Mnogokrat se pripeti, da se živina doma v hlevu bolje proda kot na sejmu. In kmet je dostikrat tudi primoran si poiskati potreb- no živinčce „od hiše do hiše“, posebno tedaj, ako v bližini ni nobenega sejma. Upamo, da bo vlada zna- la čuvati koristi kmečkih živinorejcev.

Oddaja subvencijskih bikov. Osrednji odbor e. kr. Kmetijske družbe bo tudi v letu 1916 po razmer- ju sredstev, ki mu jih bo dala dežela in država na razpolago, oddajal bikorejskim zadrugam, okrajem, občinam in posameznikom subvencijske bike za ple- me. Prošnjiki dobijo bike za 60% kupne cene; v sle- dnjo se všteje varščina po 50 K, katero je treba po- ložiti. Nakupne in prevozne stroške trpi subvencijski sklad. Subvencijski biki se oddajo od postaje proč, katero je treba naznaniti. Od te naprej pa mora pla- čati nadaljne prevozne stroške prevzemnik bika. — Jamstvena doba traja dve leti, to se pravi, pri pra- vilni oskrbi bika preide plemenjak po dveh letih v last prejemnika. Ako pa bikorejec ne izpolnjuje dolž- nosti, za katere se mora prej obvezati s posebnim re- verzom, je obvezan vrniti subvencijo. Tudi zapade njegova varščina, če ne prevzame poslanega bika. Kmetovalci, ki želijo dobiti plemenskega bika, mora- jo to v prvi vrsti naznaniti okrajnemu odboru in če ta odkloni posredovanje, načelstvu najbližje kmetijs- ke podružnice ali pa domačemu občinskemu predstoj- ništvu in položiti pri predznambi varščino v znesku 50 K ter podpisati obveznico. Tozadevne tiskovine se dobijo pri okrajnih zastopih.